

Školní vzdělávací program

Obor: 7941K/81, Gymnázium – všeobecné (osmileté)
Obor: 7941/41, Gymnázium – všeobecné (čtyřleté)

Učební osnovy pro vyšší stupeň osmiletého gymnázia
a čtyřleté gymnázium

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**

Vzdělávací obor: **Estetická výchova**

Předmět: **Estetická výchova - výtvarná**

Vyšší stupeň osmiletého gymnázia Čtyřleté gymnázium

V Ý T V A R N Á V Ý C H O V A Charakteristika vyučovacího předmětu

(kvinta a sexta osmiletého gymnázia, první a druhý ročník čtyřletého gymnázia)

Cíl předmětu

Předmět si klade za cíl rozvíjet tvořivost žáka, zvýšit jeho kultivovanost, přispět k orientaci v kulturní historii i současném umění. Rovněž zdůrazňuje vlastní úsudek a schopnost odolávat společenskému a mediálnímu tlaku.

Výtvarná výchova tvoří společně s Hudební výchovou celek oblasti **Umění a kultura**.

Vyučovací předmět je vytvořen z Výtvarného oboru vymezeného v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura v RVP GV.

Výtvarná výchova vyššího stupně osmiletého gymnázia navazuje na Výtvarnou výchovu nižšího stupně osmiletého gymnázia. Výtvarná výchova čtyřletého gymnázia navazuje na výtvarnou výchovu základní školy.

Organizační a časové vymezení předmětu

Výtvarná výchova je zařazena v kvintě, sextě, prvním a druhém ročníku. Ve všech ročnících je předmět dotován dvěma hodinami týdně. Žáci si volí jeden ze dvou předmětů oblasti Umění a kultura (Hudební a Výtvarná výchova) jako povinný, proto je třída dělena na skupiny. Výuka Výtvarné výchovy probíhá ve specializovaných učebnách nebo v kmenových třídách (1. roč.).

Součástí realizace vzdělávacího obsahu jsou návštěvy galerií a výstav.

Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací obsah výtvarného oboru je vnitřně členěn do dvou základních okruhů. První představuje **Obrazové znakové systémy**, ty umožňují žáku projevit se jako vnímatel, interpret a především jako tvůrce. Druhý okruh představují **Znakové systémy výtvarného umění**. Na jejich základě žák vstupuje do výtvarného uměleckého procesu. Pomocí vlastních prožitků si vytváří přehled o jednotlivých směrech výtvarného umění, hlavně od konce 19. stol. do současnosti.

Vzdělávací obsah je realizován tvůrčími činnostmi. V jejich očekávaných výstupech se propojují hlediska tvorby, recepce a interpretace. V nich se rozvíjí smyslová citlivost, uplatňuje se žákova osobnost. Výtvarný obor spolupracuje s obory, které rozvíjejí obraznost různými prostředky (hudba, literatura, dramatické umění aj.).

Do výuky jsou začleňována **průřezová témata jako reakce** jako reakce na momentální podněty:

- Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)
- Multikulturní výchova (MKV)
- Enviromentální výchova (EV)
- Mediální výchova (MV)

Průřezová témata umožňují vytvářet nejrůznější varianty, a tak docílit co nejosobitější projevy. Při práci na výtvarném vyjádření může dojít k propojení s jakoukoli oblastí lidské činnosti.

Pro uplatnění **klíčových kompetencí** jsou v hodinách Estetické výchovy – výtvarné výchovy využívány následující postupy:

- Učitel zadává práci tak, aby žák vědomě pracoval s různými materiály a technikami, a tak se zdokonaloval ve výtvarných dovednostech (k. 3, 2)
- Učitel organizuje pro žáky návštěvy galerií a muzeí (k. 2 a 5)
- Učitel diskusí nad uměleckým dílem vede žáka k utvrzování individuálního výtvarného názoru, rovněž k toleranci (k. 4 a 5)
- Zadáváním samostatných prací vede učitel žáky k využívání různých zdrojů informací a schopnosti vyhodnocovat je (k. 1)
- Při výkladu odkazuje učitel žáky na poznatky z jiných oborů, vede je tak k propojování souvislostí (k. 1 a 6)
- Učitel organizuje činnost tak, aby žáci uplatňovali své individuální schopnosti, ale dokázali pracovat i v týmu (k. 4)
- Učitel upozorňuje žáky na různé kulturní akce (k. 1)
- Učitel nabízí žákům účast ve výtvarných soutěžích (k. 1, 2, 3, 4,)
- Učitel prací v hodinách motivuje žáky k poznání života v jiných zemích, k přijímání jiných etnických a morálních hodnot (k. 5)

Klíčové kompetence představují soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které rozvíjejí jedince, jeho zapojení do společnosti a budoucí uplatnění v životě.

Na čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií by si měl žák osvojit:

1. Kompetenci k učení
2. k. k řešení problémů
3. k. komunikativní
4. k. sociální a personální
5. k. občanskou
6. k. k podnikavosti

Vyučovací předmět: výtvarná výchova

Ročník : první ročník + kvinta

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání ➤ samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění ➤ nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů ➤ porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění apod. 	<ul style="list-style-type: none"> - vybírá vhodné prostředky pro vyjádření svých představ a porovnává je s ostatními uměl. produkcemi - variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků - užívá VOV k záznamu vizuálních i ostatními smysly získaných podnětů, představ a fantazie - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků VOV a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků 	<ul style="list-style-type: none"> - tvary v prostoru, celistvost a rozklad tvaru, povrch a konstrukce, vytváření iluze prostoru, objemu a pohybu - proměnlivost obrazu v čase, proměnlivost tvaru, pohyblivé stanoviště diváka a změny úhlu vidění, časoprostorové chápání a proměna kvalit, princip náhody - osvobození obrazu od zavedeného zobrazování viditelného, figurace a nefigurace, vztah slova a obrazu, vznik a uplatnění symbolu <p>tematické okruhy :</p> <ul style="list-style-type: none"> - na množství záležití (bod a bodové techniky) - čára čaruje (výrazové možnosti různých druhů 	<p>Smyslové vnímání (OSV) – návštěvy galerií</p> <p>Etnický původ (MkV) – lidové umění</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí (EV) – recykl. materiály</p> <p>Stavba mediálních sdělení (MV) – zprávy z výstav, realizace výstav, propag. materiály</p> <p>Evropa a svět nás zajímá (VMEGS) – osobnosti svět. malířství</p>	<ul style="list-style-type: none"> - český jazyk a literatura - dějepis

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<ul style="list-style-type: none">➤ rozpoznává specifičnosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci. <hr/> <ul style="list-style-type: none">➤ objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření➤ na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě➤ své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními,	<ul style="list-style-type: none">- rozliší působení VOV v rovině subjektivní i historicky proměňující se- charakterizuje obsahové souvislosti vlastních VOV a konkrét. uměl. děl, srovnává je a posuzuje výběr a způsob užití VOV- interpretuje umělecká VOV minulosti i současnosti s využitím znalostí historických souvislostí	<p>čar a jejich uspořádání</p> <ul style="list-style-type: none">- hloubky temnot (polarita světla a stínu)- člověk versus prostor (základy architektury) <hr/> <ul style="list-style-type: none">- různé formy prezentace VOV- výstavy, performance, internetové stránky- proměny umění v toku času <p>tematické okruhy :</p> <ul style="list-style-type: none">- stopy dávných věků- vyspělost starověkých civilizací- tajuplný středověk- kořeny evropské kultury- vášnivost baroka- revoluce vědy	<p><i>Pozn.: průřezová témata jsou zařazována aktuálně podle výběru momentálního námětu, nelze proto jejich</i></p>	

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<p>uplatňovanými v běžné komunikaci</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot - na konkrétních příkladech ➤ vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií ➤ rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry, s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti, z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření ➤ na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl 		<p><i>Motto : tvary a objemy</i></p>	<p><i>zařazení upřesnit.</i></p>	

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<p>IOV VO a HO</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti; dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě ➤ vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční ➤ na příkladech vysvětlí roli uměleckého znaku jako neukončenou, nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci ➤ uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí 				

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>

Vyučovací předmět: výtvarná výchova

Ročník : druhý ročník + sexta

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<ul style="list-style-type: none">➤ v konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky➤ při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření➤ nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů➤ charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a	<ul style="list-style-type: none">- uplatňuje vytvořenou škálu VOV pro vyjádření vl. zkušeností, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro dosažení svých osobitých výsledků- zapojuje k záznamu VOV zkušenosti získané všemi smysly a zaznamenává je- zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích- užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění- vybírá, vytváří a pojmen. nejširší škálu VOV a jejich vztahů- samostatně experimentuje s VOV	<ul style="list-style-type: none">- relativita barevného vidění, taktilní a haptické kvality díla, zapojení těla a jeho pohybu a gest do procesu tvorby- barevná harmonie, komplementárnost- malířský rukopis- osvobození od zavedeného zobrazování viditelného, figurace a nefigurace, vznik a uplatnění symbolu, tvůrčí potenciál podvědomí, sebeuvědomování diváka, účast v sociálním prostoru, zrušení hranice umění a neumění, neškolené vizuální vyjadřování	<p>Smyslové vnímání (OSV) – návštěvy galerií</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí (EV) – recykl. Materiály</p> <p>Etnický původ (MkV) – lidové umění</p> <p>Stavba mediálních sdělení (MV) – zprávy z výstav, realizace výstav, propag. materiály</p> <p>Evropa a svět nás zajímá (VMEGS) – osobnosti svět. malířství</p>	<ul style="list-style-type: none">- biologie- chemie- fyzika- dějepis- český jazyk a literatura

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<p>konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků</p> <p>-----</p> <p>---</p> <p>➤ na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace</p> <p>➤ na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu</p> <p>➤ své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zaznamenává pomocí VOV vizuální zkušenosti - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro individuální vyjádř. svých názorů, prožitků, pocitů - porovnává různé formy VOV v historickém vývoji i ve vztahu k současnosti - porovnává svoji interpretaci s int. ostatních, hledá vhodnou formu pro prezentaci - interpretuje umělecká VOV současnosti i min. a prohlubuje přitom své znalosti historických souvislostí i osobní zkušenosti a prožitky - porovnává na 	<p>tematický celek :</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrodružství barvy - VOV různých uměleckých proudů 19. a 20. století v praxi i teorii - trendy soudobého umění - návštěvy muzeí, galerií - záznamy návštěv muzeí a galerií a jejich prezentace <p>tematický celek :</p> <ul style="list-style-type: none"> - převratnost postojů umělců z 2.pol 19. stol - umělecká „delta“ - 20. století - na základě zadání samostatně řeší zvolené VOV od prvotního nápadu po konečnou prezentaci - závěrečná práce 	<p><i>Pozn.: průřezová témata jsou</i></p>	

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<p>uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci</p> <ul style="list-style-type: none">➤ vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií➤ rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry, s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti, z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření➤ na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské	<p>konkrétních příkladech různé interpretace VOV, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti</p> <p>- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně utvoř. VOV, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</p>	<p><i>Motto : barevný svět</i></p>	<p><i>zařazována aktuálně podle výběru momentálního námětu, nelze proto jejich zařazení upřesnit.</i></p>	

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<p>a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl</p> <ul style="list-style-type: none">➤ na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace<p>IOV VO a HO</p><ul style="list-style-type: none">➤ vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti➤ objasní podstatné rysy magického, mýtického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném				

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tématické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
<p>umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu</p> <ul style="list-style-type: none">➤ objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“;➤ dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu				